

"Vücut âlem-i cismanîde münhasır değil" cümlesini izah eder misiniz?

Vücut, varlık anlamında kullanılıyor ve varlık sadece şu içinde yaşadığımız maddi alemden ibaret değildir. Varlıkları genel hatları ile **ezeli, manevi, ilmi, gaybi, maddi** gibi sınıflara ayırabiliriz.

Mesela, ezeli varlık Allah'ın varlığıdır ve varlıklar içinde en sağlam ve en mükemmel varlıktır.

"Yani, onun vücudu zâtîdir, ezeldir, ebedîdir, ademi (yokluğu) mümtenidir (imkânsızdır), zevâli muhâldir ve tabakat-ı vücudun en râsihi (vücut tabakalarının en sağlamı), en esaslısı, en kuvvetlisi, en mükemmelidir. Sair tabakat-ı vücut, onun vücuduna nispeten gayet zayıf bir gölge hükmündedir. Ve o derece Vücut-u Vâcib, râsih ve hakikatli ve vücut-u mümkünât o derece hafif ve zayıftır ki, Muhyiddin-i Arabî gibi çok ehl-i tahkik, sair tabakat-ı vücudu evham ve hayal derecesine indirmişler, لا مَوْجُودَ إِلَّا هُوَ demişler. Yani, 'Vâcibü'l-Vücuda nispeten başka şeylere vücut denilmemeli; onlar vücut ünvanına lâyık değildir.' diye hükmetmişler."(1)

Mesela, basar maddi bir varlığa sahip iken basiret manevi ve ilmi bir varlığa sahiptir. Dünya maddi bir alem iken, **cennet ve cehennem** gaybi alemlerdir yani varlıklardır.

Ruh, kalp, latifeler de maddi varlıkların dışında farklı birer varlık çeşitleridir. Mesela, ruhun varlığı daha nurani daha latif iken cesedin varlığı daha kesif daha maddi bir varlık türüdür.

Varlığı sadece maddi aleme münhasır görmek maddeci bir bakış açısıdır. Ruhlar alemi, berzah alemi, misal alemi, arş, kürsi, cennet cehennem, mana ve emir alemi vesaire idrakinden aciz kaldığımız çok varlık boyutları vardır.

1) bk. [Mektubat, Yirminci Mektup, İkinci Makam.](#)